

Lektsioonid: 1Pt 2:1–3; Jh 6:24–35

Jutlus: Am 8:11–12

Laulud: 325 (1–6); 357 (1–5, 6); 186 (1–3); 192 (1–6)

„Vaata, päevad tulevad,“ ütleb Issand Jumal, „mil ma saadan maale nälja: nälja mitte leiva ja janu mitte vee järele, vaid Issanda sõnade kuulmise järele. Siis nad vaaruvad merest mereni ja põhjast itta, nad uitavad, otsides Issanda sõna, aga nad ei leia.

Täna kuulsime jutluse aluseks prohvet Aamose sõna tema raamatust Vanas Testamendis. Aamos on teadaolevalt vanim prohvet, kelle kuulutuse kohta meil on otseseid tunnistusi. Ta alustas piibliteadlaste arvates oma kuulutust aastal 760 eKr Iisraelis ehk põhjariigis kuningas Jerobeam II valitsuse ajal, ehkki ta pärines tegelikult Juudamaalt ja oli, nagu ta ise Am 7:14 ütleb, lihtne mees – karjane ja metsviigipuude vääristaja.

Niisiis on meie ees kuni 2780 aasta tagusest ajast pärinev kuulutus, millega Jumal tahab kõnetada ka tänaseid inimesi, meid teiega.

See on karm kuulutus. Inimeste olukord on läinud nii hulluks, et neil pole isegi enam Jumala sõna kuulamise võimalust, sest pole lihtsalt kedagi, kes seda edastaks. Pole prohveteid. Ja pole ka Pühakirja, millest seda võiks lugeda.

Millal see olukord tekkida võib, Aamos ei ütle. Nõnda ei tea me, kas see on juba tänaseks tekkinud või mitte. Või on sellise olukorra kogemine inimkonnal veel ees.

Kuid miks siis Jumal oma rahvale sellise katsumuse saadab? Vastuse saame siitsamast Aamose raamatust 4. peatüki salmidest 6–13, kus kirjeldatakse seda, kuidas Iisrael ei õpi Jumala karistustest. Am 4:6 öeldakse, et Issand saatis Iisraelile märgiks näljahäda, kuid sellele vaatamata ei pöördunud rahvas tagasi Issanda juurde.

Am 4:7j öeldakse, et Issand saatis Iisraelile põua, nii et osa valmivat vilja sai vihma, teine osa mitte. Tõenäoliselt lõppes neis kohtades otsa ka joogivesi. Selle asemel aga, et pöörduda tagasi Issanda teedele, tuikusid (just sellist sõna kasutab Aamos) hätta jäänud inimesed massiliselt sinna, kus veel vett oli ja tekitasid tõenäoliselt suure kaose. Kuid keegi ei mõelnud sellele, et hädade põhjuseks võiks olla ärapöördumine Issandast.

Am 4:9 öeldakse, et Issand lõi Iisraeli viljasaaki haiguste, põua ja röövikutega, kuid rahva süda jäi ikka kõvaks: oma Issanda poole tagasi ei pöördunud.

Am 4:10 öeldakse, et Issand läkitas Iisraeli rahva sekka loomakatku, purustas riigi sõjaväe, lasi vaenlasel ära viia lahinguratsud ja maha põletada kindlustatud paigad. Kuid vaatamata sellele ei pöördunud Iisraeli rahvas Issanda poole.

Viimaks öeldakse Am 4:11, et Issand lasi Iisraelis tulla maavärisemise, mida võrreldakse Soodoma ja Gomorra hävitamisega. Iisraeli võrreldakse tulest tõmmatud tukiga ehk millegagi, mis on omadega peaaegu läbi: elu on veel sees, kuid tegu on viimaste hingetõmmetega. Ja ka nüüd, ütleb Issand, ei pöördunud rahvas tagasi Issanda juurde.

Ja seepärast, ütleb Issand, juhtub Iisraeliga kõik see, mis on tulemas. Aamos ei maini, mis see on, mis on tulemas. Kuid selle järel tuleb Iisraelil valmis olla kohtumiseks oma Jumalaga.

Jutluse alguse juurde tagasi tulles tundub, et pärast neid kõiki nuhtlusi, mis Iisraeli on tabanud ja mis neid pole ikka Issanda juurde tagasi pöörduma sundinud, tulebki selline aeg, mil Issand pöörab neile selja. Issanda sõna pole kusagil kuulda. Seda otsitakse kogu maal: vaarutakse Surnumerest Vahemereni ja põhjast itta tagasi, tehakse ring ringi järel, kuid Jumala sõna ei leita.

See olukord võib olla väga meeletu. On ju inimese pattulangenud süda Jumala sõnale olemuslikult vastuvõtmatu. See tundub inimesele vägivaldne ja tema vabadust kammitsev, temalt liigseid kohustusi nõudev. Ilma Jumala sõnata näib elu palju lihtsam.

Kuid nüüd, nagu aru saame, on Jumal teinud inimese südame Jumala sõnale vastuvõtlikuks. Inimesed on selle järele näljased ja janused. Kuid nüüd, mil inimeste süda igatseb Jumala sõna, ei anna Jumal inimestele seda toitu, vaid keelab oma sõna nendeni jõudmast.

Mainisin algul, et pole teada, kas ja millal prohveti ennustus juba täide on läinud. Millal siis on inimesed igatsenud Jumala sõna kuulda, kuid seda pole leidunud?

Kas oli see Suur Reede, mil Jumala Poeg kannatas ristil ja suri? Jumal suri inimeste eest. Ja siis oli ta vait ning Tema jüngrid ahastuses.

Kuid suurem osa inimesi ei märganudki, et midagi oleks valesti. Võib-olla on selline Jumala sõna igatsemise ja selle mitteleidmise aeg maailma rahvastele veel ees?

Praegune globaalne kriis (olgu see pandeemia siis tingitud viirusest või inimeste hirmust üksteise hirmu ees) näitab, et maailma on lihtne panna mõtlema korraga ühtedele ja samadele asjadele. Sellele on kaasa aidanud tehnoloogia areng: tänu sidevahendeile on maailm muutunud väikseks ja suletud ühiskonnaks.

Ja võib-olla on just nüüd Jumalal plaan see prohvet Aamose ennustus teoks teha? Nälga on maailm näinud, põuda viljaikaldust samuti. Tõbi valitseb maailma praegu. Sõda ja maavärisemine pole samuti maailmale mingi uudis. Kuid kas maailm on pöördunud tagasi oma Looja Jumala juurde, kes on oma Poja Jeesuse Kristuse inimkonna eest ristil surra lasknud?

Tänases *online*-Postimehes on arvamslugu Hardo Pajulalt, kes arvab, et praegu on hakanud globaalseid mõtmeid võtma apokalüptiline mõtlemine, mida ta peab „kõige ohtlikumaks praegu levivaks haigusetekitajaks“. Füüsilistel tõbedel ja muudel ühiskondlikel hädadel on Pajula arvates siin kõrvaline, ehkki tähtis kiirendi roll.

Kas minu eelnev jutt kõlas apokalüptilisena? Kindlasti, sest religioon ongi oma olemuselt ju apokalüptiline: üks parem maailmakord (Jumala riik) asendab lõpuks praeguse (ilmalik riik).

Pajula oma aramusloos nimetab apokalüptilist mõtlemist küll ohtlikuks, kuid mitte selles mõttes, et see oleks iseenesest vale (vähemalt nii sain ma aru). Lihtsalt apokalüptiliselt tuleks mõelda rahulikult ja lootusrikkalt, mitte paaniliselt. Pajula tsiteerib oma loo lõpus koguni kuulsat saksa luterlikku teoloogiat Paul Tillichit, kes ütleb: „Me ei peaks tundma häbi oma lootuse pärast, kui see pole ammutatud nähtuste pealispinnalt.“

Kristlus ja meie usk ei ammutagi lootust nähtuste pealispinnalt. See, mis praegu maailmas toimub, on pealispind, kuid sisemiselt on tegu täpselt sama asjaga, mis viimased 2000 aastat. Apostel Paulus võtab selle ilusti kokku Rm 8:22: „Me ju teame, et kogu loodu ägab üheskoos sünnitusvaludes tänini.“ See parema, jumaliku tuleviku sünnitusvalu on see, mille ilminguid me tänases maailmas jälle näeme, võib-olla lihtsalt uudes, tõepoolest globaalses vormis.

Meie lootus on aga Jumalal. Ja palugem siis, et võib-olla saabuv aeg, mil inimeste südamed lähevad lahti Jumalale, kuid Tema sõna pole kusagilt võtta, oleks võimalikult lühike! Selline nagu oli aeg Jeesuse surmahetkest kuni tühja haua avastamiseni.

Aamen.